

TÜRKİYE'NİN TASARRUF EĞİLİMLERİ ARAŞTIRMASI

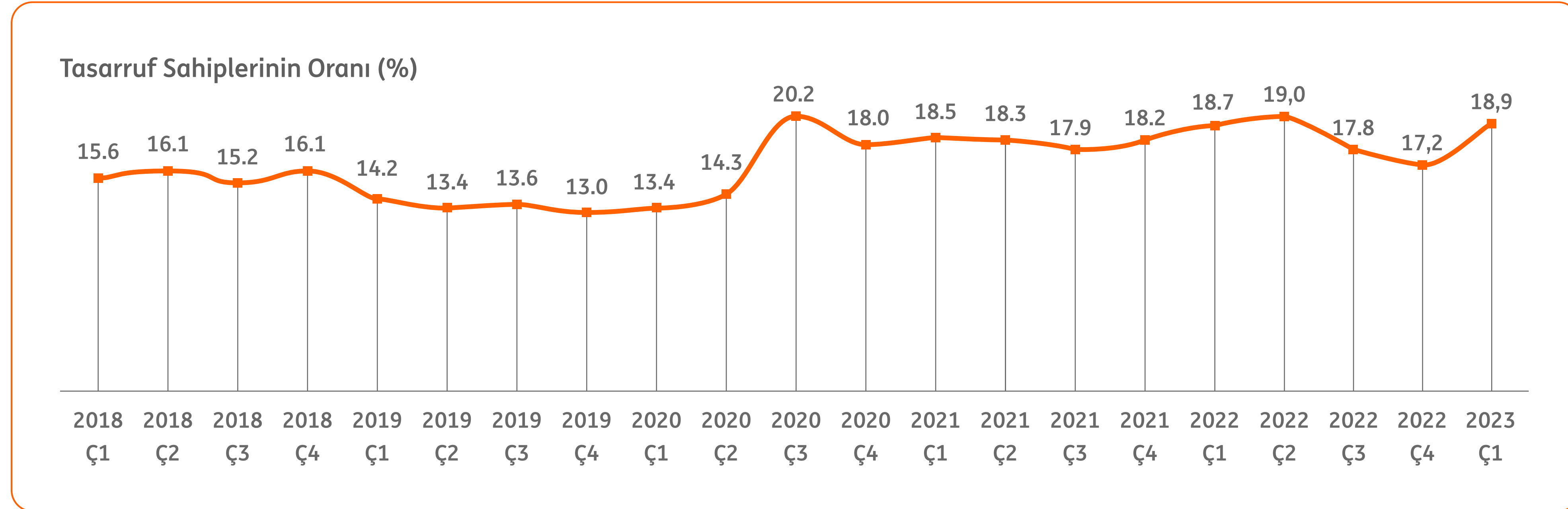
2023 / 1. Çeyrek Raporu

TASARRUF SAHİPLİĞİ VE NEDENLERİ

Tasarruf Sahiplerinin Oranı

Tasarruf sahipliği düşmeye devam ediyor. 2022 yılının son çeyreğinde %17 olan tasarruf sahipliği 2023'ün ilk çeyreğine geldiğimizde %2'lik artışla %19'a yükselmiştir. Bu çeyrekte görülen tasarruf sahiplerinin oranındaki artış özellikle kadınlardaki artıştan gelmekte.

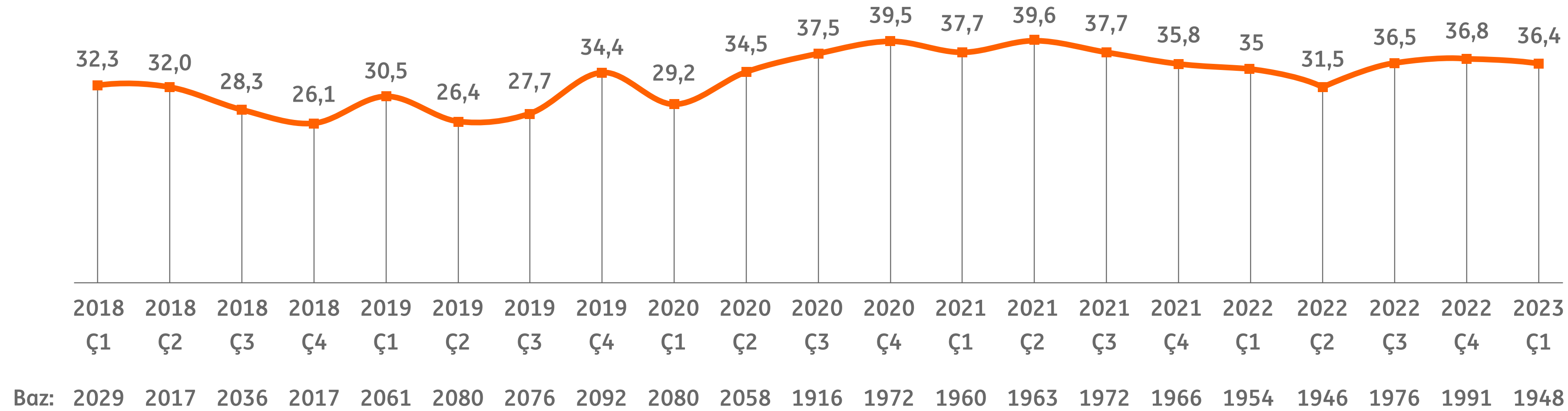
Baz: 2403

2022 Ç2		2022 Ç3		2022 Ç4		2023 Ç1	
Erkek n=1186	Kadın n=1217	Erkek n=1186	Kadın n=1217	Erkek n=1187	Kadın n=1217	Erkek n=1186	Kadın n=1217
26,5 > K	11,7	23,8 > K	11,9	24,9 > K	9,6	23,9 > K	14,1

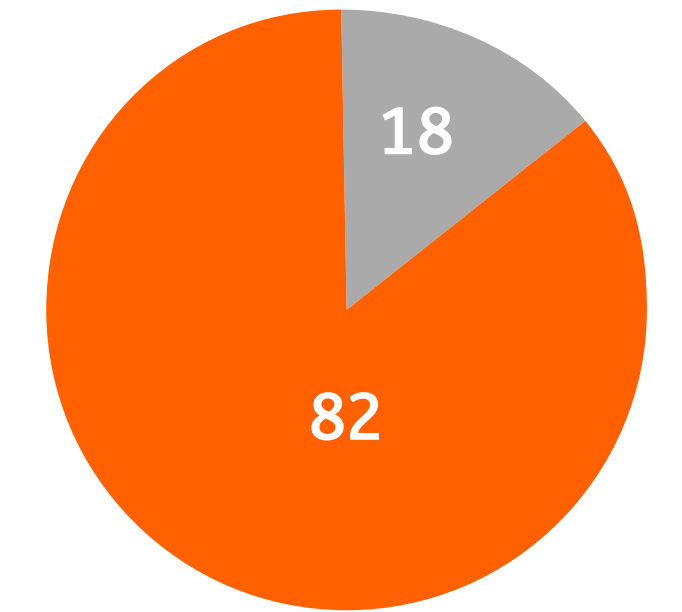
Yakın Gelecekte Tasarruf Yapmayı Planlayanlar

Yakın gelecekte tasarruf yapmayı planlayanların oranı son 3 çeyrek dönemde %36 ile benzer seviyede. Öte yandan önümüzdeki 3 ay içinde tasarruf yapmayı düşünenlerin oranı hafif düşüşle %18'e gerilemekte. Yakın gelecekte tasarruf yapma niyeti erkekler ve kadınlar nezdinde aynı.

Tasarrufu Olmayanlar için Yakın Gelecekte Tasarruf Yapmayı Planlayanlar (%)

Yakın gelecekte tasarruf yapmayı planlayanlar arasında önümüzdeki 3 ay için tasarruf yapmayı düşünenlerin oranı (%)

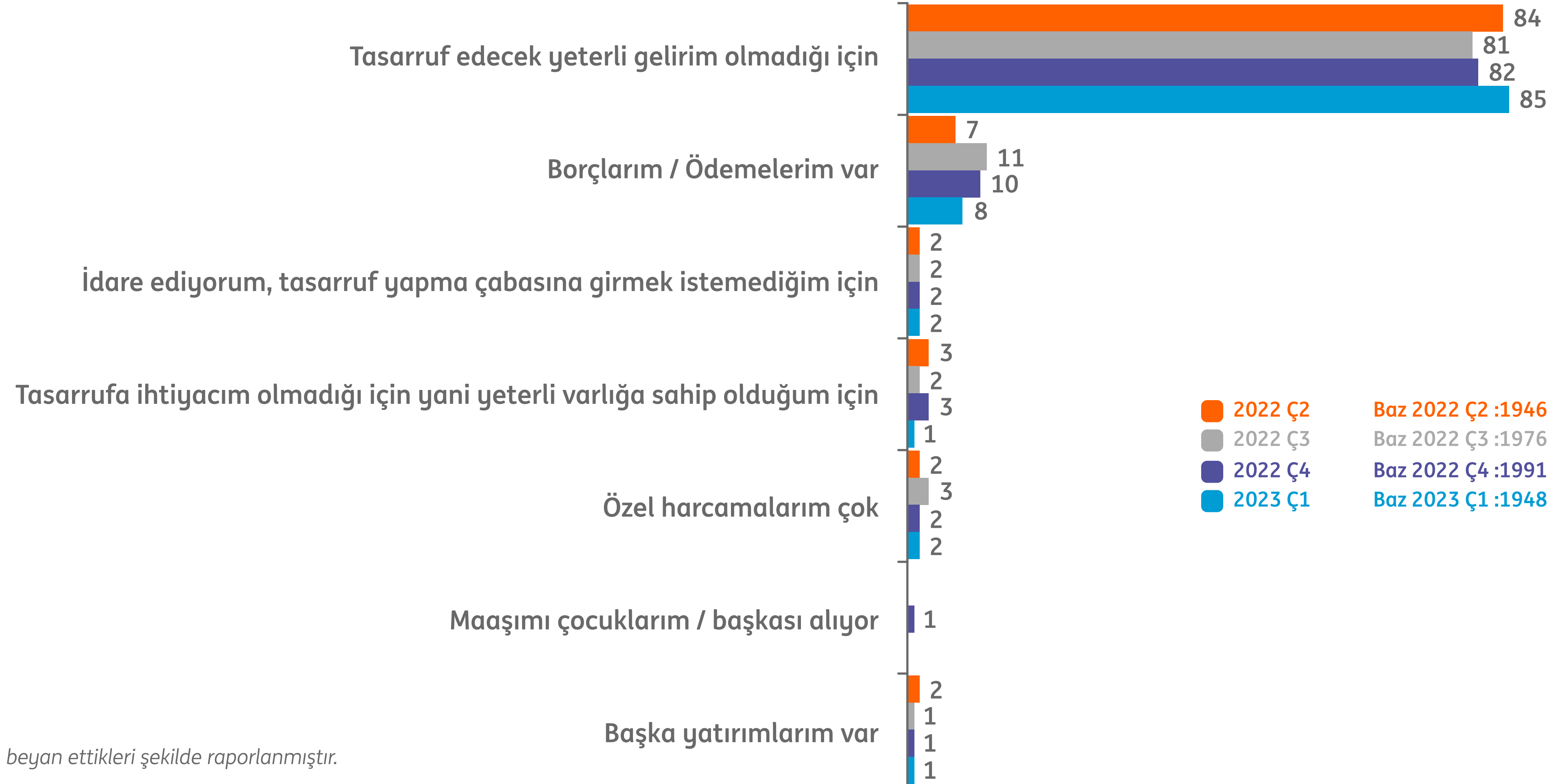
3 aydan sonra 3 ay içinde
Baz: 710

2023 1. çeyrek için evet diyenler

2022 Ç2		2022 Ç3		2022 Ç4		2023 Ç1	
Erkek n=871	Kadın n=1075	Erkek n=904	Kadın n=1072	Erkek n=892	Kadın n=1100	Erkek n=903	Kadın n=1045
33,5	30	38,3	34,9	34,7	38,5	36,0	36,8

Tasarrufu Olmayanların Tasarruf Edememe Gerekçeleri

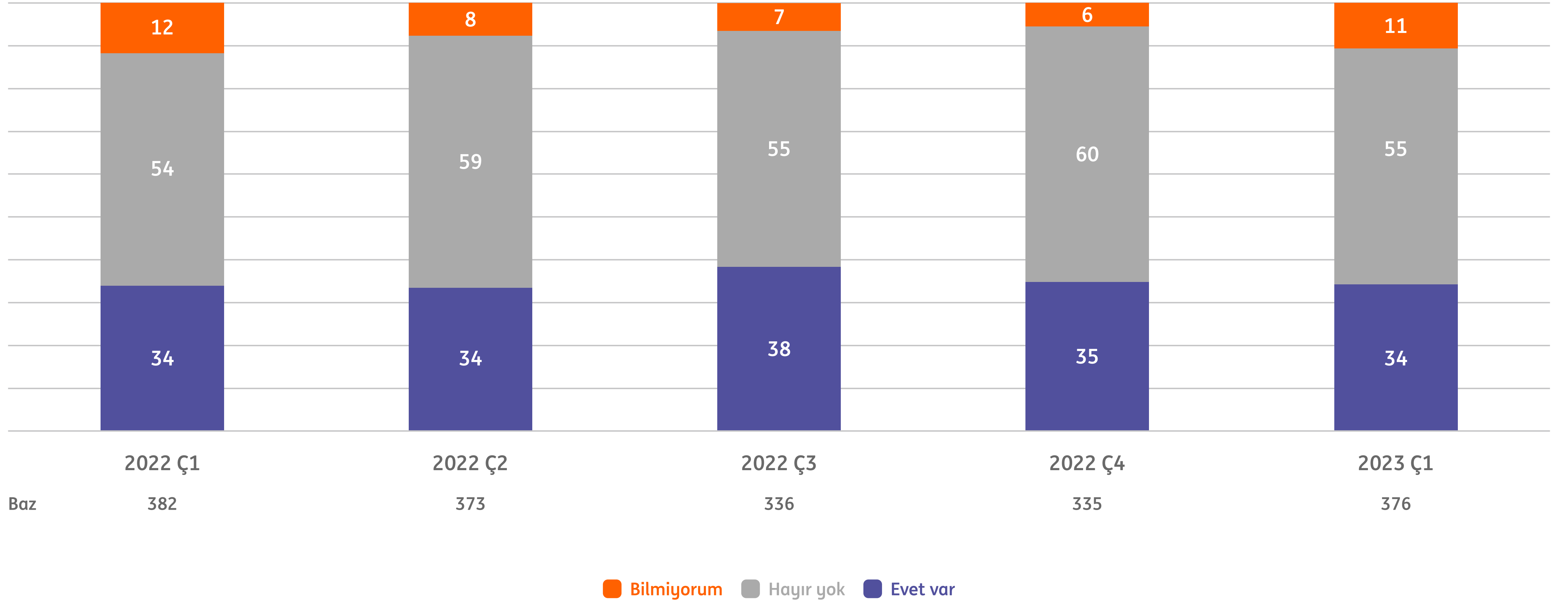
Yeterli gelirin olmaması bu dönemde de tasarruf yapamamanın en temel sebebi. Borç ve ödemelerin olması bu çeyrekte %8'lik grup tarafından belirtiliyor.

Görüşmecilerin beyan ettikleri şekilde raporlanmıştır.

Hanede Tasarruf Sahipliği

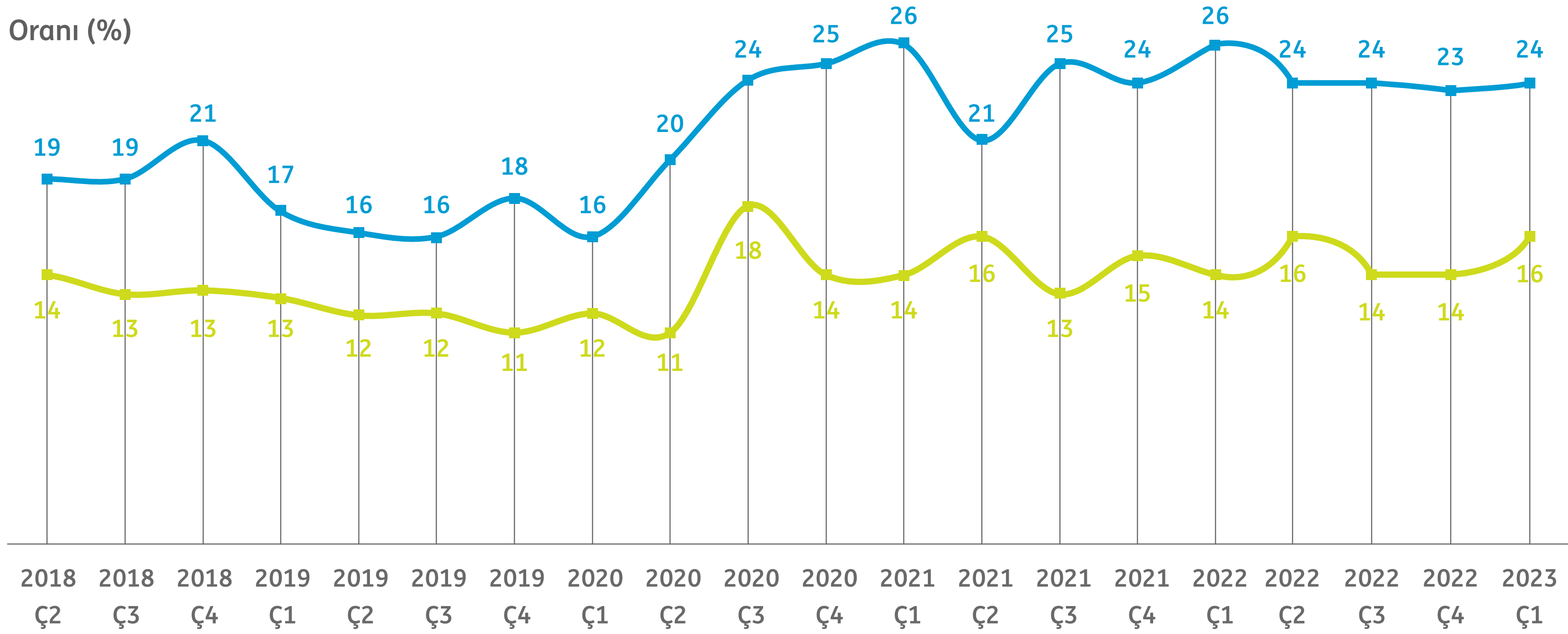
2023'ün ilk çeyreğinde görüşülen kişi dışında hanede diğer kişi/kişiler tarafından tasarruf sahibi olma oranı %34'tür.

Çocuklu ve Çocuksuz Bireylerdeki Tasarruf Sahipliği

Çocuklu bireylerde tasarruf sahipliği geçen çeyreğe kıyasla %2'lik hafif bir artış göstermekte.

Tasarruf Sahiplerinin Oranı (%)

Baz	2018 Ç2	2018 Ç3	2018 Ç4	2019 Ç1	2019 Ç2	2019 Ç3	2019 Ç4	2020 Ç1	2020 Ç2	2020 Ç3	2020 Ç4	2021 Ç1	2021 Ç2	2021 Ç3	2021 Ç4	2022 Ç1	2022 Ç2	2022 Ç3	2022 Ç4	2023 Ç1
Baz: Çocuksuz bireyler	838	860	886	794	852	983	835	940	871	959	903	931	982	979	885	872	841	909	916	964
Baz: Çocuklu bireyler	1565	1542	1517	1609	1551	1420	1568	1463	1532	1444	1500	1473	1421	1424	1519	1532	1562	1494	1487	1439

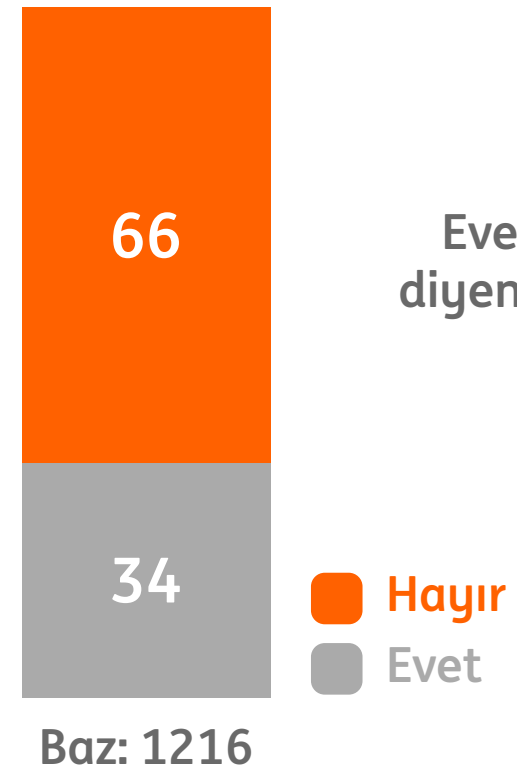
Yakın Gelecekte Tasarruf Yapmayı Planlayanlar

Çocuklu & Çocuksuz

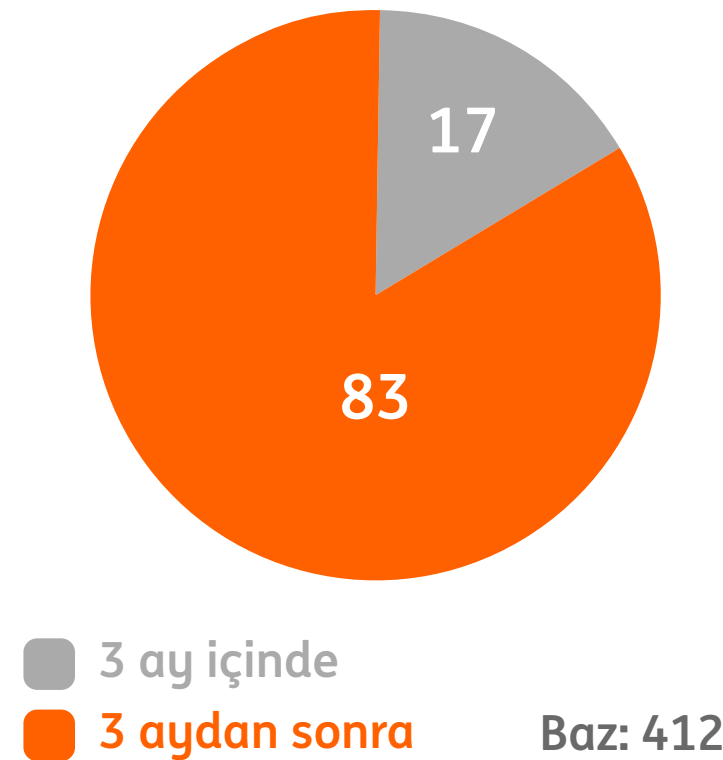
- Tasarrufu olmayan çocuklu bireylerin ve Tasarrufu olmayan çocuksuz bireylerin yakın gelecekte tasarruf yapma eğilimi 2022'nin son çeyreği ile benzer oranda.
- Tasarruf etme planlarında ise
 - Çocuklu bireylerde tasarruf etmeyi planlayanlar arasında önümüzdeki 3 ay içinde tasarruf etmeyi planlayanların oranı bu dönem %23'ten %17'ye gerileme görülürken,
 - Çocuksuz ve tasarrufu olmayan, ancak planlayan bireyler arasında gelecek 3 ay içinde tasarruf etmeyi planlayanların oranı %18'den %20'ye çıkıyor.

Tasarrufu Olmayanlar (Çocuğu olanlar)

Yakın gelecekte tasarruf yapmayı planlıyor musunuz? (%)

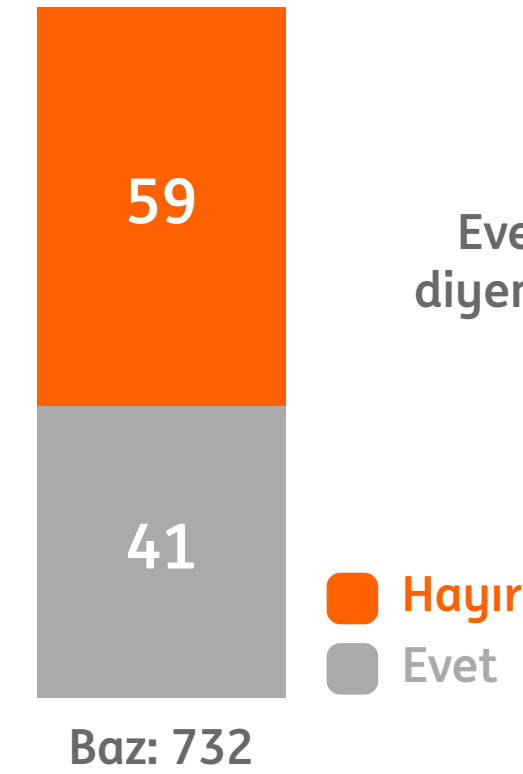

3 ay içinde mi, 3 aydan sonraki dönemde mi planlıyorsunuz? (%)

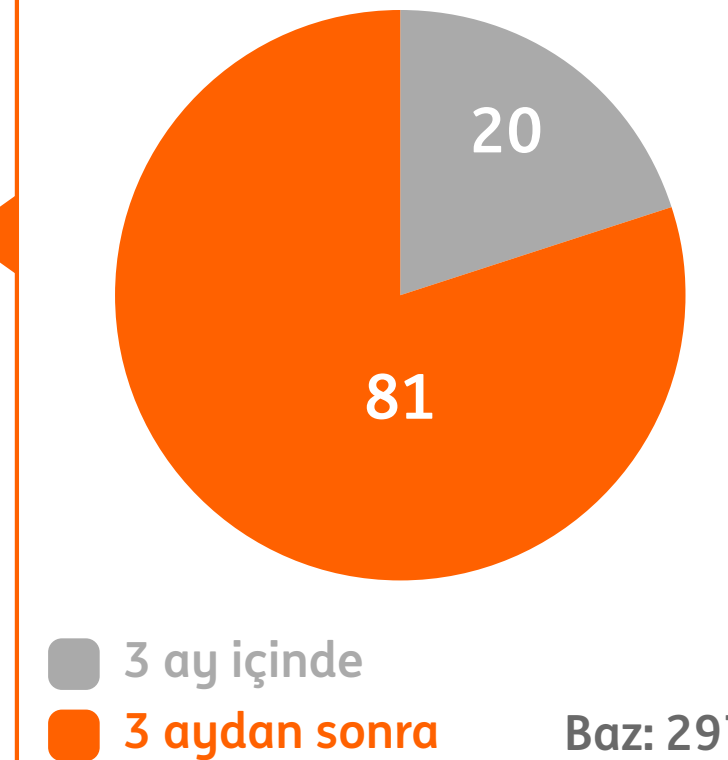

Tasarrufu Olmayanlar (Çocuğu olmayanlar)

Yakın gelecekte tasarruf yapmayı planlıyor musunuz? (%)

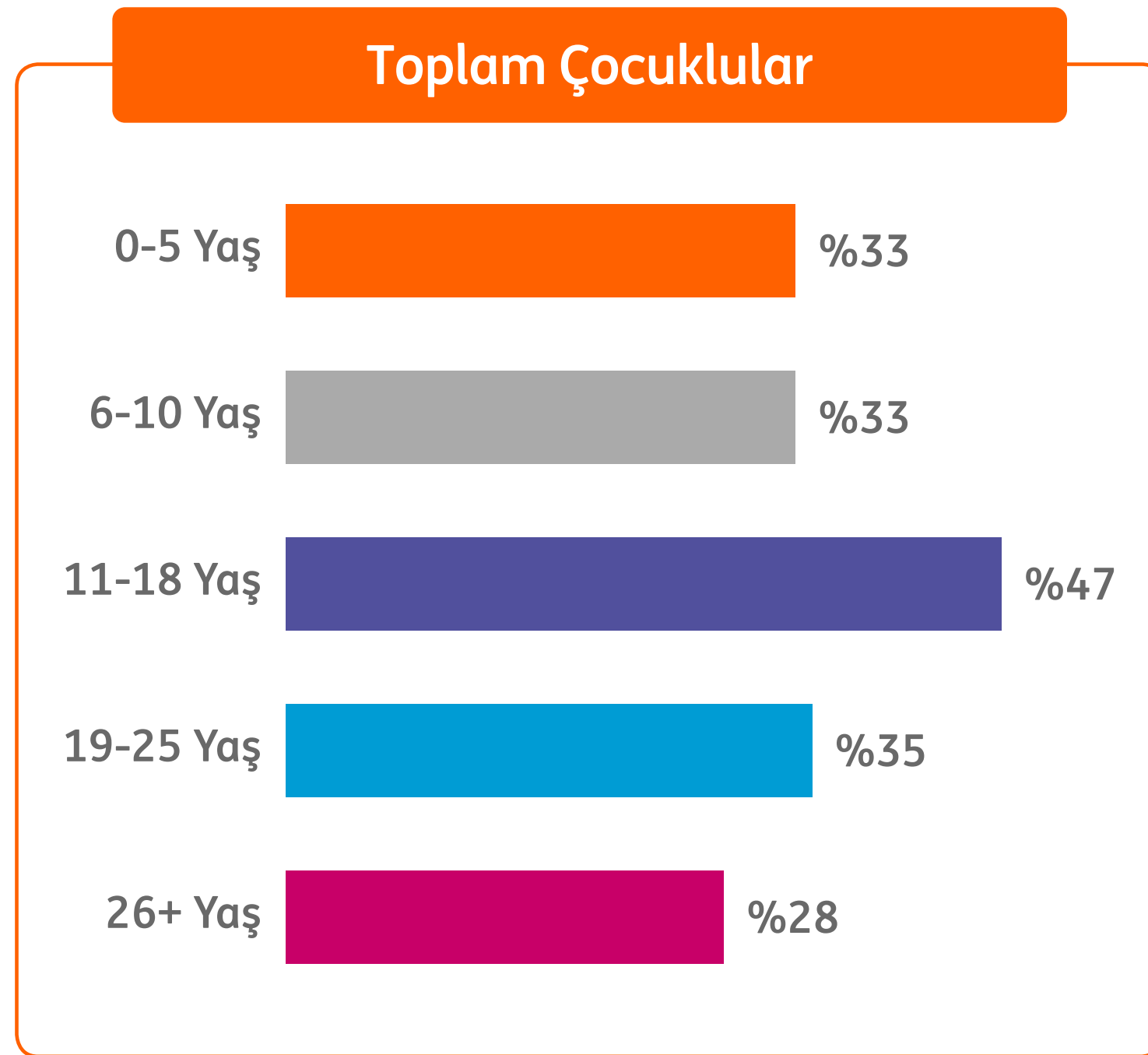

3 ay içinde mi, 3 aydan sonraki dönemde mi planlıyorsunuz? (%)

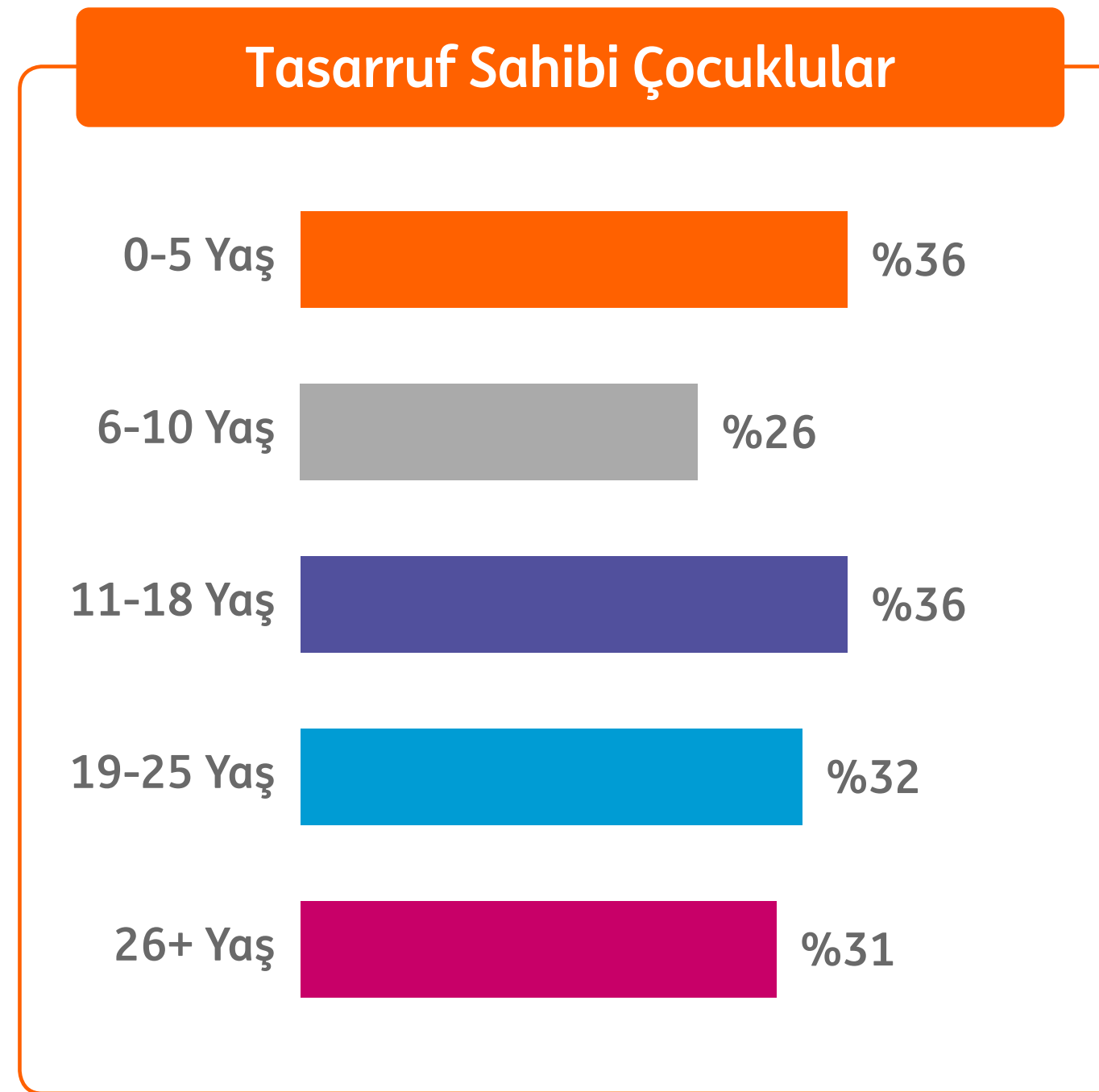

Çocuklu Bireylerde Çocuk Yaşları

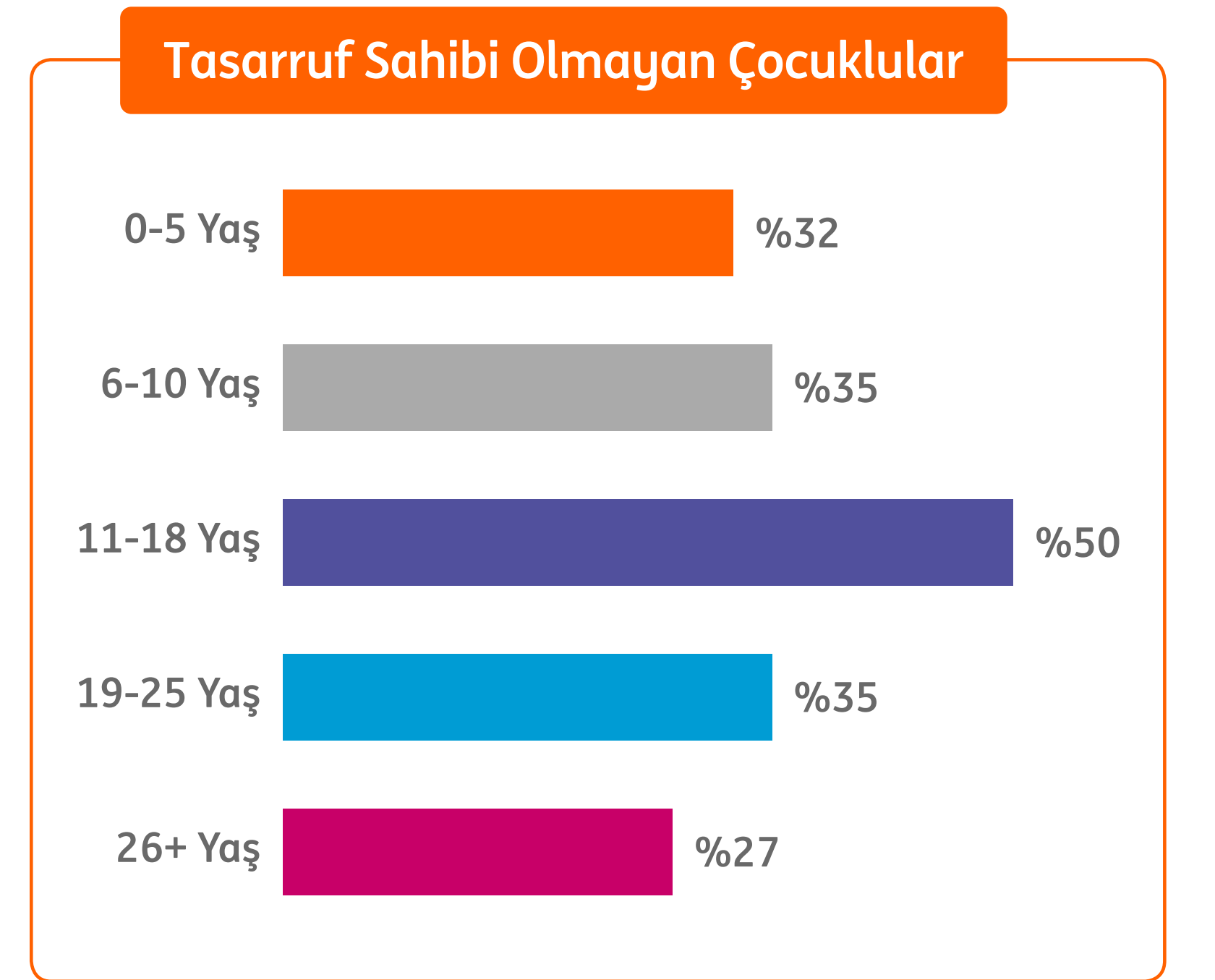
- **Toplam çocuklu bireylerin** çocuklarının yaş grubu dağılımında en yüksek pay 11-18 yaş grubuna ait (%47) ve geçen çeyreğe göre 4 puan artıyor.
- **Tasarruf sahibi olan çocuklu bireylerin** çocuklarının yaş grubu dağılımında ise en yüksek pay 0-5 yaş ile 11-18 yaş grubuna ait. 0-5 yaş grubunda 2023'ün ilk çeyreğinde %8 artış görülmekte.
- **Tasarrufu olmayan çocuklu bireylerin** çocuklarının yaş gruplarının dağılımında ise 11-18 yaş grubu (%50) en yüksek orana sahip.

Baz: 1440

Baz: 223

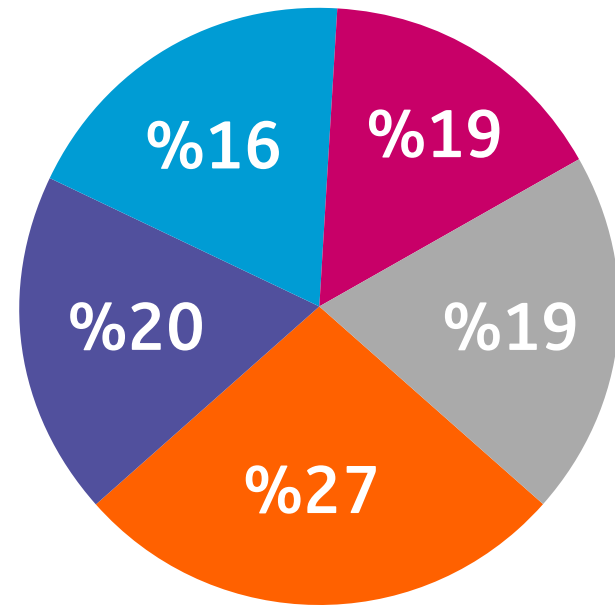

Baz: 1217

Çocukların Yaş Dağılımı

- Bu dönem, tasarruf sahibi olan çocuklu bireylerde 0-5 yaş grubu çocuğu olanların puanı 5 puan artış gösterirken, 0-11 yaş grubu çocuklu ailelerde 3 skor düşüş izleniyor.
- Tasarruf sahibi olmayan çocuklu bireylerin yaş dağılımında geçen çeyreğe kıyasla major bir değişiklik görülmemekte.

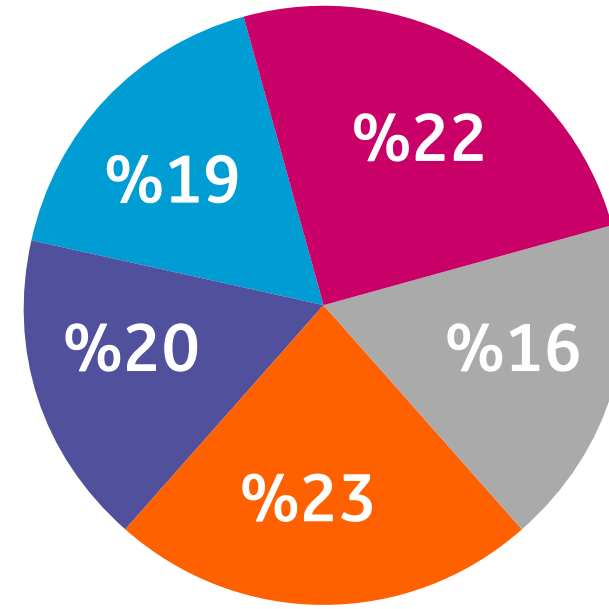
Toplam çocuklu bireylerin çocuklarının yaş dağılımı

0-5 yaş 6-10 yaş 11-18 yaş
19-25 yaş 26+ yaş

Baz: 1489

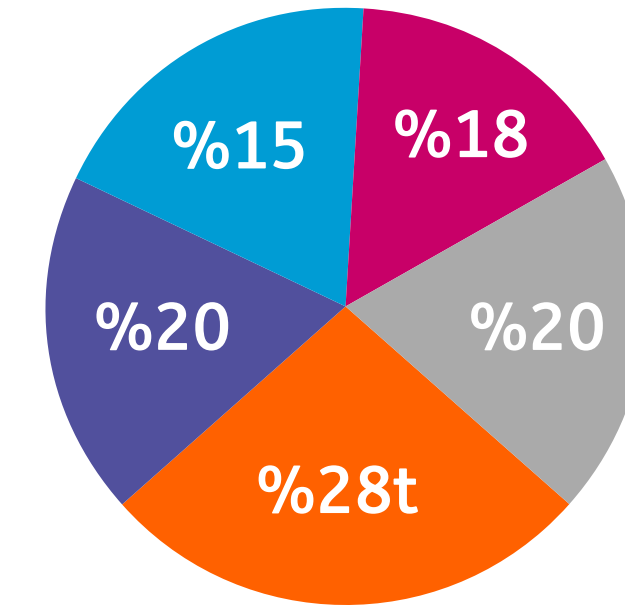
Tasarruf sahibi çocuklu bireylerde çocukların yaş dağılımı

0-5 yaş 6-10 yaş 11-18 yaş
19-25 yaş 26+ yaş

Baz: 202

Tasarruf sahibi olmayan çocuklu bireylerde çocukların yaş dağılımı

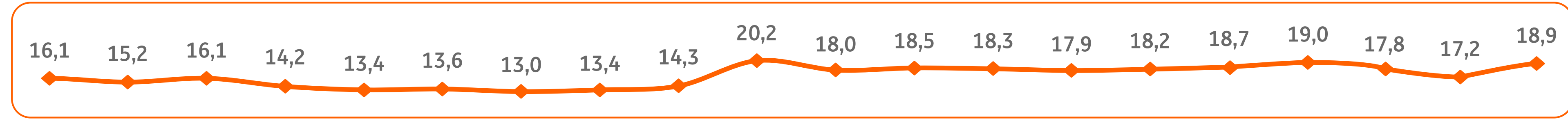

0-5 yaş 6-10 yaş 11-18 yaş
19-25 yaş 26+ yaş

Baz: 1285

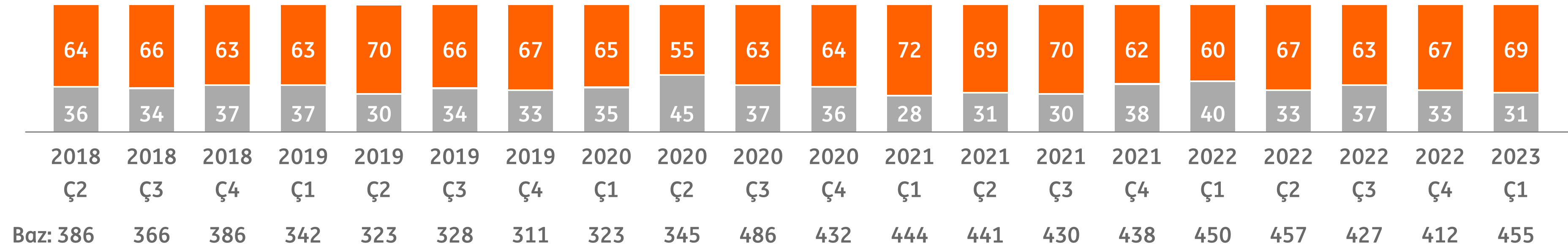
Tasarruf Yapmak Bir Alışkanlık

- **Düzenli tasarruf yapanların** oranı 2022 3. çeyrekte artış trendi göstermekte.
- Düzenli tasarruf yapmayanlar içerisinde son 3 ayda tasarruf yapanların oranı 2022 son çeyrekle benzer seviyede iken, gelecek 3 ay içinde tasarruf yapma eğilimi ise %5 geriliyor.

Genel tasarruf sahipliği %
Baz: 2403

Düzenli tasarruf yapma oranı (tasarruf sahipleri içinde)

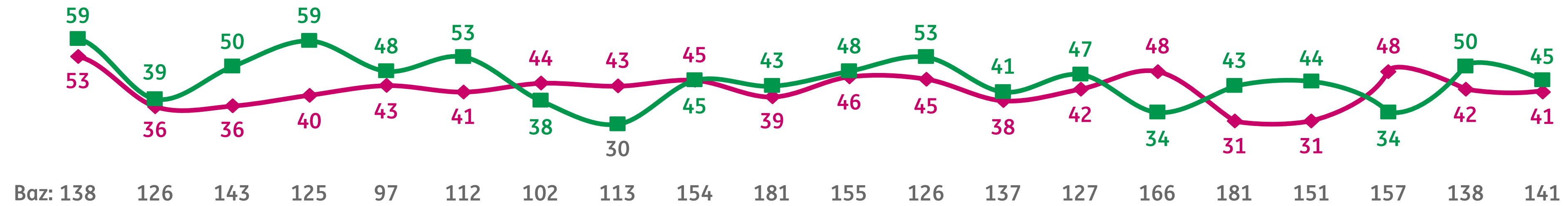

2022 Ç4

Erkek n=284	Kadın n=171
73	63

Evet, Düzenli Tasarrufum Var
Hayır, Düzenli Tasarrufum Yok

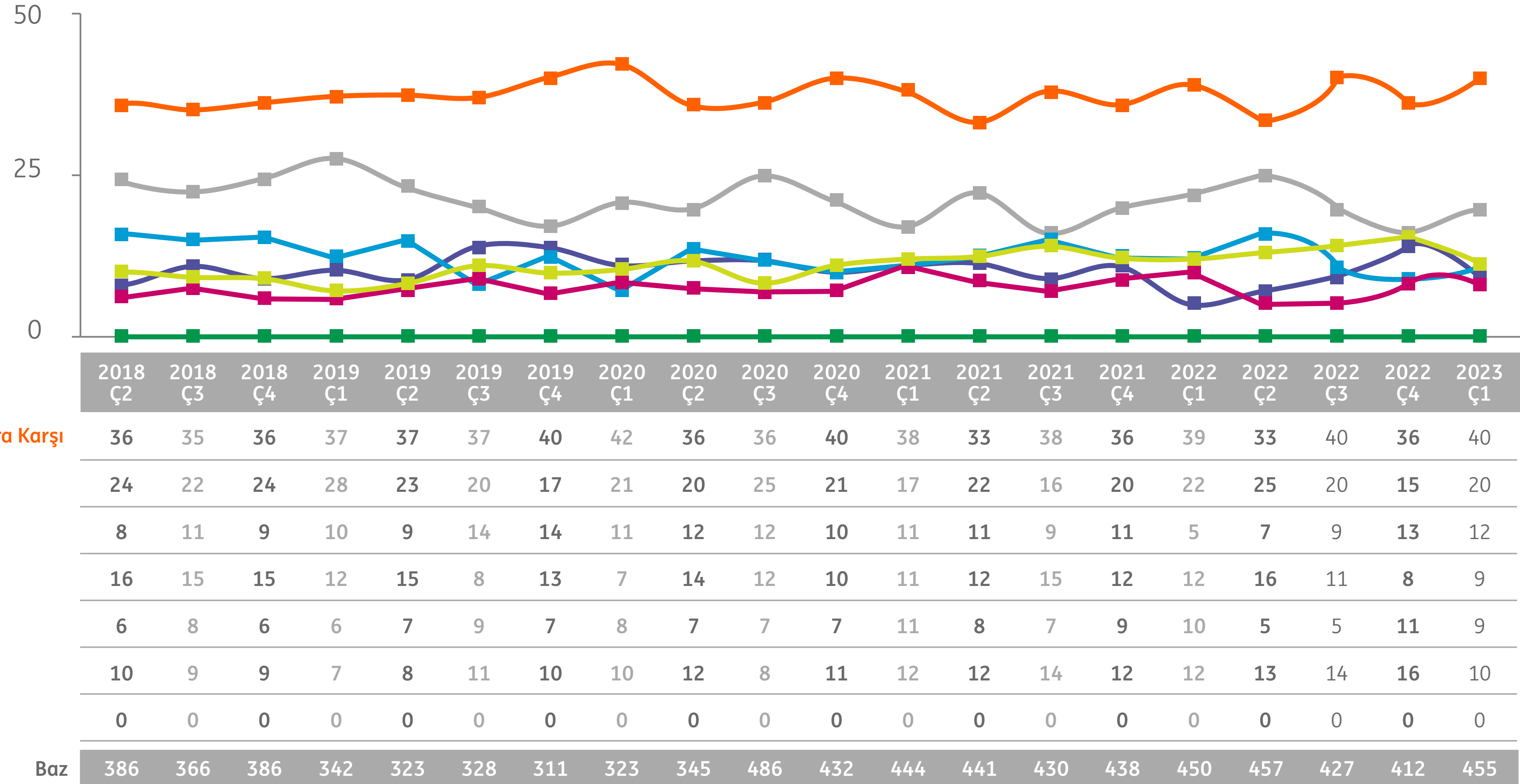
Düzenli tasarruf yapmayanlar için 3 ay içinde veya daha sonra tasarruf yapma eğilimi %

Son 3 ay içinde tasarruf yapma oranı %
Gelecek 3 ay içinde tasarruf yapacak olma eğilimi %

Tasarruf Sahipliğinin Nedenlerine Genel Bakış

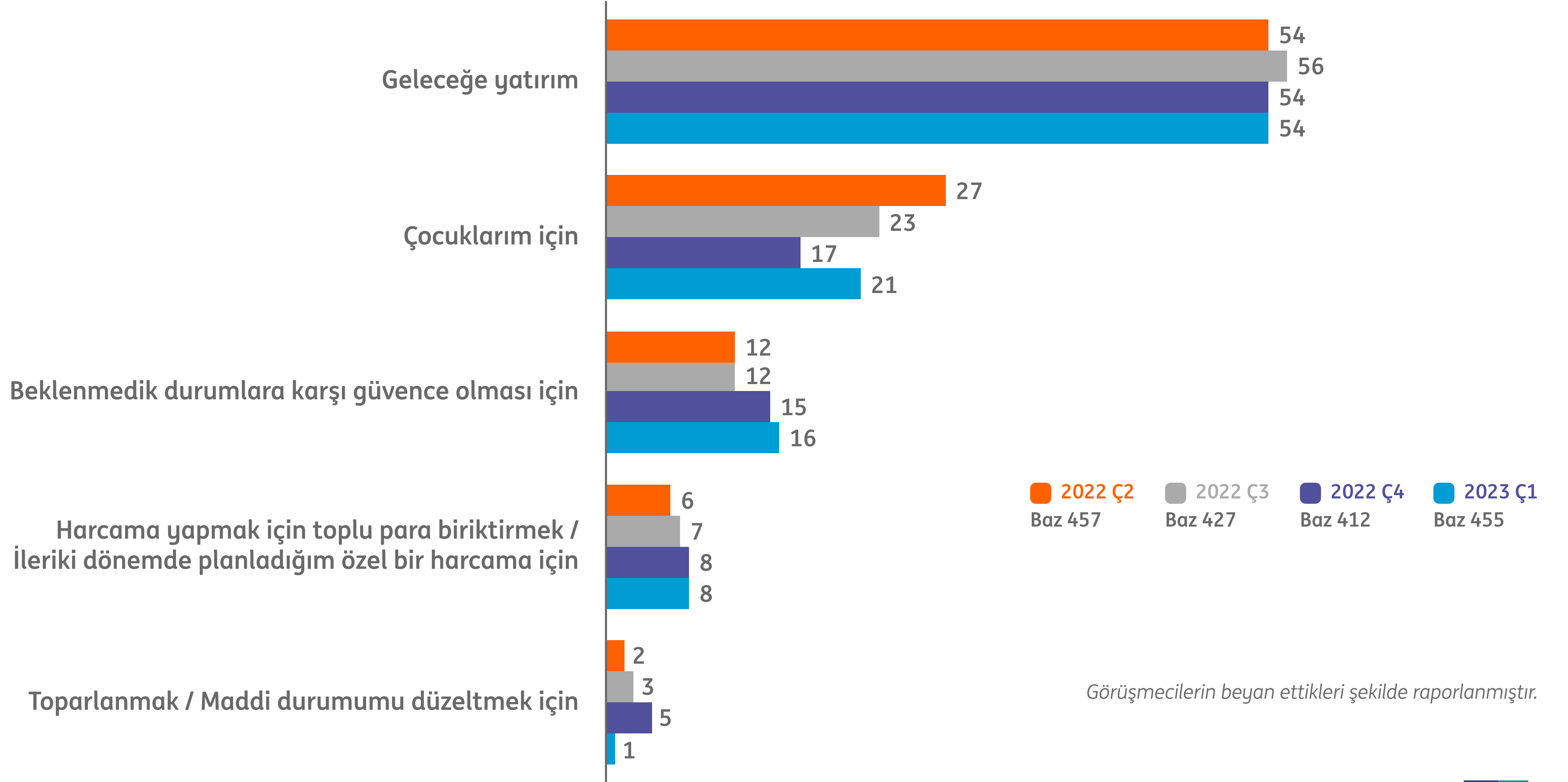
Tasarruf sebeplerinde “**beklenmedik durumlara karşı**” gerekçesi birinci sırayı koruyor. Bu dönem «çocuklar için» (%15 vs %20) nedeni daha yüksek bir oranda belirtilirken, “geleceğe yatırım” gerekçesinde düşüş görülüyor.

Görüşmecilerin beyan ettiklerine göre sınıflandırılmış şekliyle raporlanmıştır.

Tasarrufu Olanların Tasarruf Yapma Gerekçeleri

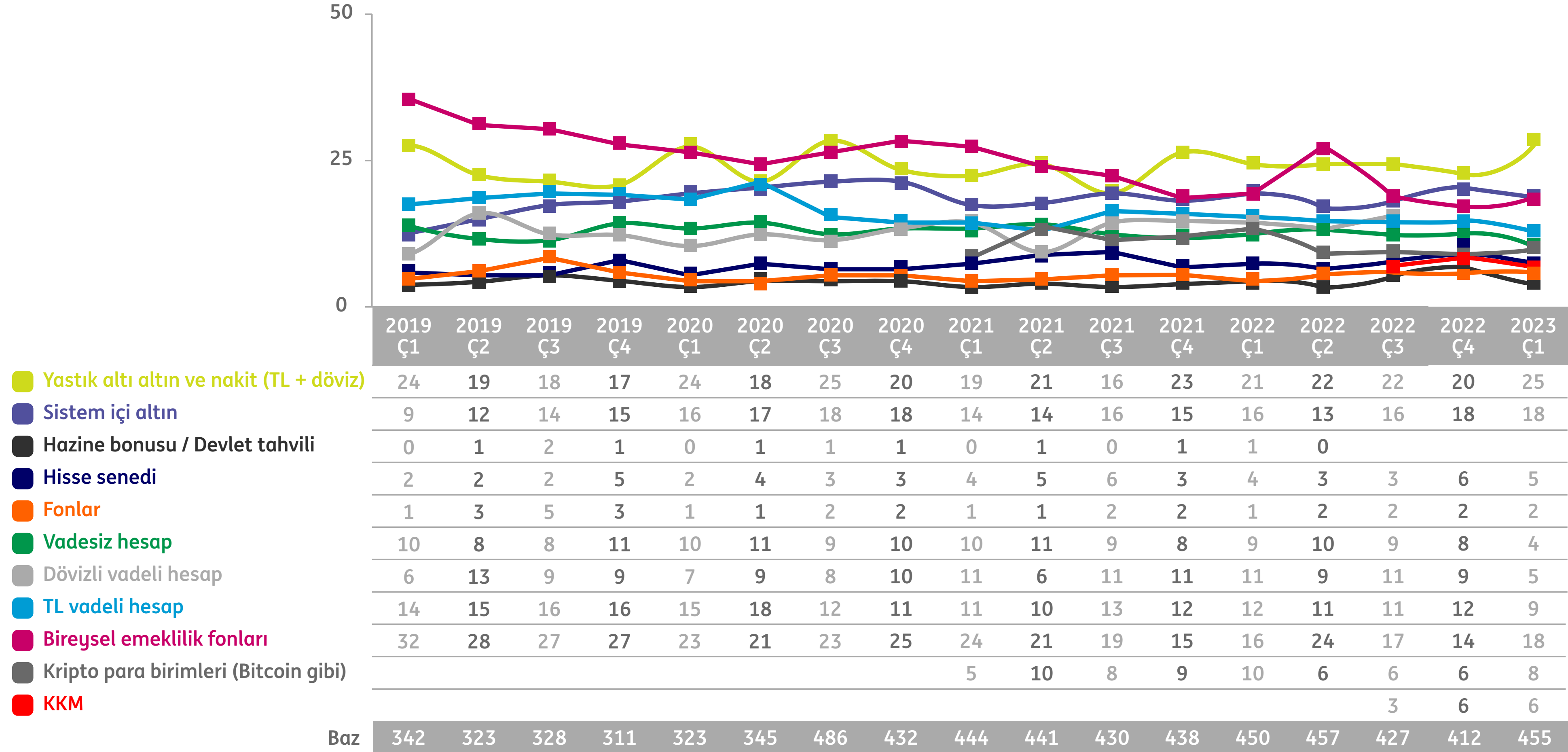
Bu çeyrekte de tasarruf yapmanın en önemli gerekçesi geleceğe yatırım yapmak. Öte yandan çocukları için tasarruf yapma gerekçesi 4 puan artış gösteriyor.

TASARRUF ARAÇLARI TERCİHİ

Tasarrufu Olanların Tasarruf Aracı Tercihi

“Yastık altı altın ve nakit” %25 ile bu dönemde de en çok tercih edilen tasarruf aracı. 2023’ün ilk çeyreğinde vadeli ve vadesiz hesabın tasarruf araçları arasında payı azalırken, bireysel emeklilik fonlarının payı artmakta; bu araç %18 tarafından en çok kullanılan araçlardan biri olarak sayılmaktadır.

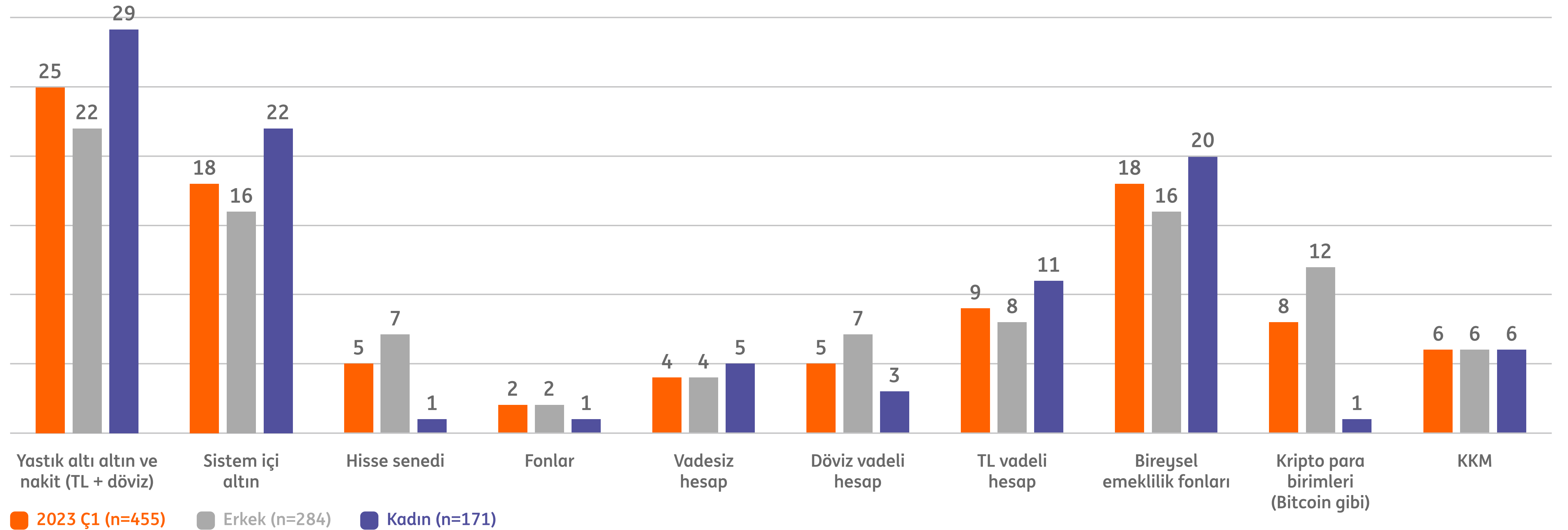
*KKM seçeneği 2022 Ağustos ayında forma dahil edilmiştir.

Tasarrufu Olanların Tasarruf Aracı Tercihi

Kadın-erkek kırılımı

“Yastık altı altın ve nakit” ve “sistem içi altın” kadınlar tarafından daha çok tercih edilirken; hisse senedi ve kripto para tercih oranı erkekler nezdinde daha yüksek.

2023 1. Çeyrek

Not: 'Bu soru çoklu cevap' olduğu için bu kalemlerin toplamaları %100'ü geçmektedir. Karşılaştırmalı analiz için hepsi toplam %100 olacak şekilde yeniden ağırlıklandırılmıştır.
*KKM seçeneği 2022 Ağustos ayında forma dahil edilmiştir.

Tasarrufu Olanların Tasarruf Aracı Tercihi

2023'ün ilk çeyreğinde yastık altı altın veya diğer değerli taş ve metal tercihi 5 puan artıyor.

	2018 Ç1	2018 Ç2	2018 Ç3	2018 Ç4	2019 Ç1	2019 Ç2	2019 Ç3	2019 Ç4	2020 Ç1	2020 Ç2	2020 Ç3	2020 Ç4	2021 Ç1	2021 Ç2	2021 Ç3	2021 Ç4	2022 Ç1	2022 Ç2	2022 Ç3	2022 Ç4	2023 Ç1
Sistem dışı ve sistem içi altın + sistem dışı nakit (TL veya döviz)	26	29	30	27	33	31	31	32	40	35	43	38	33	35	31	38	37	35	38	38	43
Altın veya diğer değerli taş ve metal (sistem dışı)	10	11	13	12	12	9	10	8	14	12	13	11	12	13	9	12	14	15	13	12	17
Altın veya diğer değerli taş ve metal hesabı (sistem içi)	7	9	8	7	9	12	14	15	16	17	18	18	14	14	16	15	16	13	16	18	18
Yastık altı döviz veya TL (nakit)	9	8	10	8	12	10	7	9	10	7	12	9	7	8	6	11	7	7	9	8	8
Baz	326	375	386	366	342	323	328	311	323	345	486	432	444	441	430	438	450	457	427	412	455

YÖNETİCİ ÖZETİ VE SONUÇLAR

2023 / 1. Çeyrek Sonuçları [1/3]

%18,9

2023'ün ilk çeyreğinde de tasarruf yapanların oranında 2 puanlık bir artış gözlemleniyor. Bu çeyrekte görülen tasarruf sahiplerinin oranındaki artış özellikle kadınlardaki (%9,6-%14,1) artıştan geliyor. Tasarruf sahibi olan erkekler ve kadınlar arasındaki oransal farklılaşma azalsa da erkekler halen istatistiki olarak kadınlardan daha fazla tasarruf sahibi. (2023 Ç1: Erkekler: %23,9, Kadınlar:%14,1)

**25-34 ve
45-54 yaşın
payı
artıyor**

2023'ün 1. çeyreğinde tasarruf sahiplerinin içerisinde 25-34 ve 45-54 yaş grubunun payı artarken, 55 ve üzeri yaş grubunun oranı %2 gerilemekte. Tasarruf sahiplerinin ortalama yaşı 37,7'den 37,3'e iniyor.

%36,4

2023'ün ilk çeyreğinde tasarrufu olmayanlar nezdindeki tasarruf yapma eğilimi %36 ile önceki çeyrekle benzer seviyede. Geçen çeyrekte %21 olan «gelecek 3 ay içerisinde» tasarruf yapacağını belirtenlerin oranı ise tekrar %18 oranına düşüyor.

**%24
-
%16**

Çocuklu bireylerde (%16) tasarruf sahipliği geçen çeyreğe kıyasla 2 puanlık hafif bir artış göstermekteyken, çocuksuzlarda (%24) tasarruf sahipliği oranı benzer seviyede seyrediyor.

2023 / 1. Çeyrek Sonuçları [2/3]

%69

Düzenli tasarruf yapanların oranı 2022 3. çeyrekteen itibaren artış trendi göstermekte. (2022 3. çeyrek %67 vs. 2023 1. çeyrek %69). Düzenli tasarruf yapmayanların son 3 ayda tasarruf yapma davranışı benzer seviyede seyrederken, gelecek 3 ay içinde tasarruf yapma eğilimi ise 5 puan düşüyor (%50 vs %45).

%54

Bu çeyrekte de tasarruf yapmanın en önemli gerekçesi geleceğe yatırım yapmak. Öte yandan çocukları için tasarruf yapma gerekçesi 4 puan artış gösteriyor (%17 vs %21)
En az belirtilen gerekçe olan “Toparlanmak/Maddi durumu düzeltmek” gerekçesinin ise belirtilme oranı bu çeyrekte daha da düşüyor (%5 vs %1).

%55

Kimseye muhtaç olmamak için» unsuru bu dönemde de ilk sırada belirtilen gerekçe, geçen döneme göre 3 puanlık bir artış gösteriyor. (%52 vs. %55) Bu dönem ev alma (%26 vs %19) motivasyonu düşerken ya da “Emekliliğimde/yaşlandığımda zor durumda kalmamak için” (%19 vs %26) gerekçesinde artış görülüyor.

%33

Ani sağlık sorunları bu dönemde de beklenmedik olaylar altında tasarruf yapma gerekçelerinde ilk sırada geliyor. Diğer beklenmedik olaylara karşı güvence olması için ikinci sırada gelirken, bu dönem aniden çıkabilecek ufak ihtiyaçlar için biriktirdiğini belirtenlerin oranı düşüş gösteriyor. (2022 4. Ç: %34, 2023 1.Ç: %22)

2023 / 1. Çeyrek Sonuçları [3/3]

%57

«Çocukların geleceğine yatırım» bu çeyrekte de geçen çeyreğe benzer seviyede seyrediyor, %57 oranı ile ilk sırada belirtilen sebep oluyor. «Çocukların eğitim masrafları» ise bu dönem 5 puanlık bir düşüşle %49 oranında 2.sırada belirtiliyor.

%25

-

%20

“**Yastık altı altın ve nakit**” %25 ile bu dönemde de en çok tercih edilen tasarruf aracı. 2023’ün ilk çeyreğinde vadeli ve vadesiz hesabın tasarruf araçları arasında payı azalırken, bireysel emeklilik fonlarının payı artmakta; bu araç %18 tarafından en çok kullanılan araçlardan biri olarak sayılmaktadır.

%30

-

%23

Bu çeyrekte de tasarrufu olmayan genel kitlenin tasarruf aracı tercihlerinde tasarrufu olanlara benzer şekilde ilk ikide «**yastık altı altın ve nakit**» (%30) ve «**sistem içi altın**» (%23) alıyor.

ARAŞTIRMA MODELİ VE AMACI

Amaç ve Yöntem

Tasarruf Eğilimleri Araştırması'nın amacı Türkiye'de kentsel yerleşim yerlerinde 18 yaş ve üzerindeki bireylerin tasarruf eğilimlerini izlemektir.

Bu araştırma çerçevesinde;

- NUTS2 bölgelerinde seçilen 26 ilde her ay tesadüfi olarak seçilen 800 kişi ile görüşülüyor. 3 aylık (çeyrek) bazda görüşme sayısı 2400 olarak gerçekleşiyor ve raporlanıyor.
- Bilgisayar destekli telefon görüşmesi yöntemi (CATI) kullanılıyor.
- Yaş, cinsiyet, çalışma durumu ve meslek kontrol kotası olarak uygulanıyor.

6 Şubat 2023'te yaşanan Kahramanmaraş merkezli depremlerden sonra örneklemden Adana, Hatay, Gaziantep, Diyarbakır ve Malatya illeri çıkarılmış; bu illerdeki örneklem diğer illere dağıtılmıştır.

Tanım

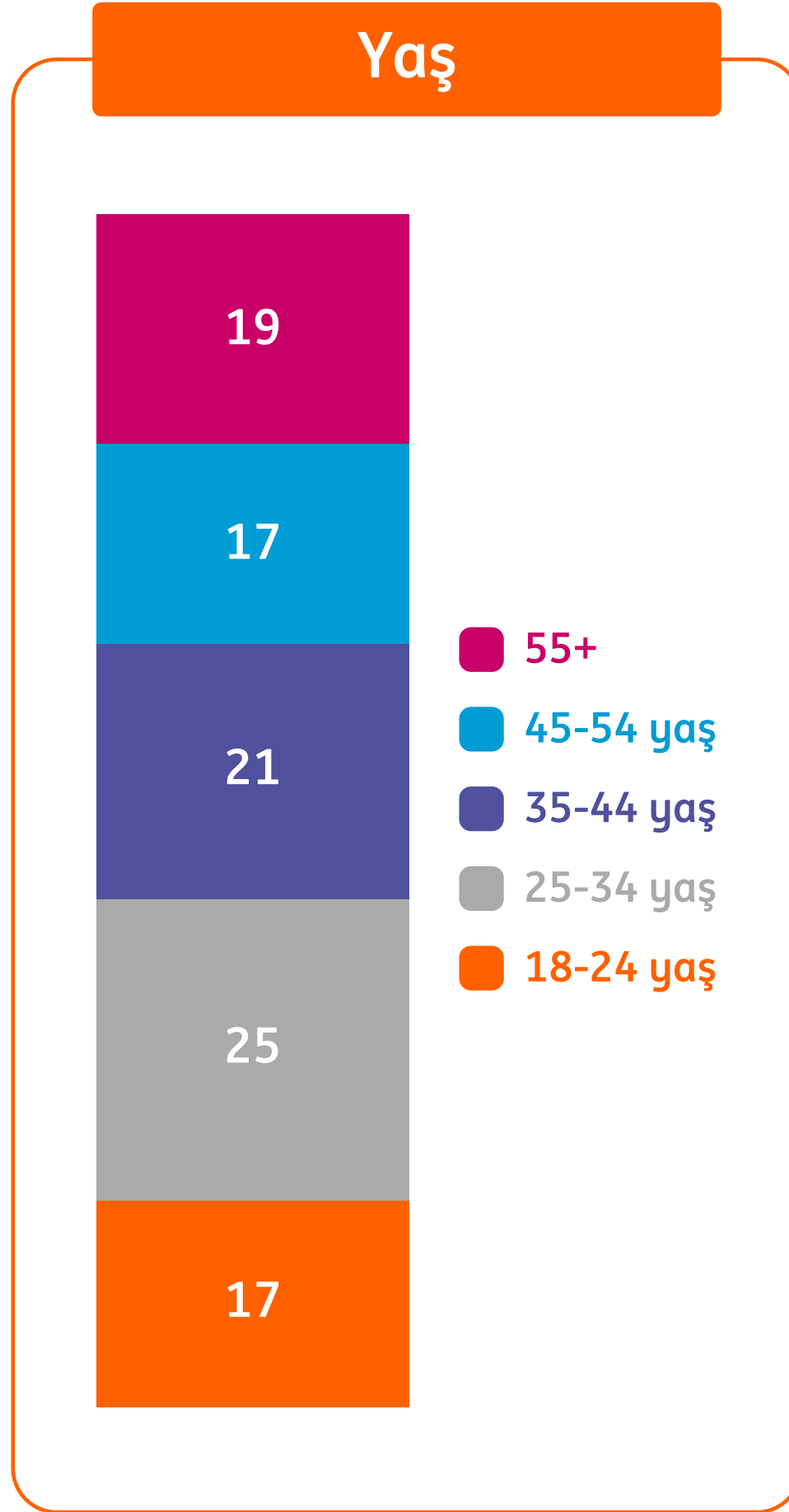
Tasarruf, sözlük anlamı itibariyle “sarf edilmeyen” anlamına gelmektedir.

Bu araştırma kapsamındaki TASARRUF ise şu kalemleri içermektedir:

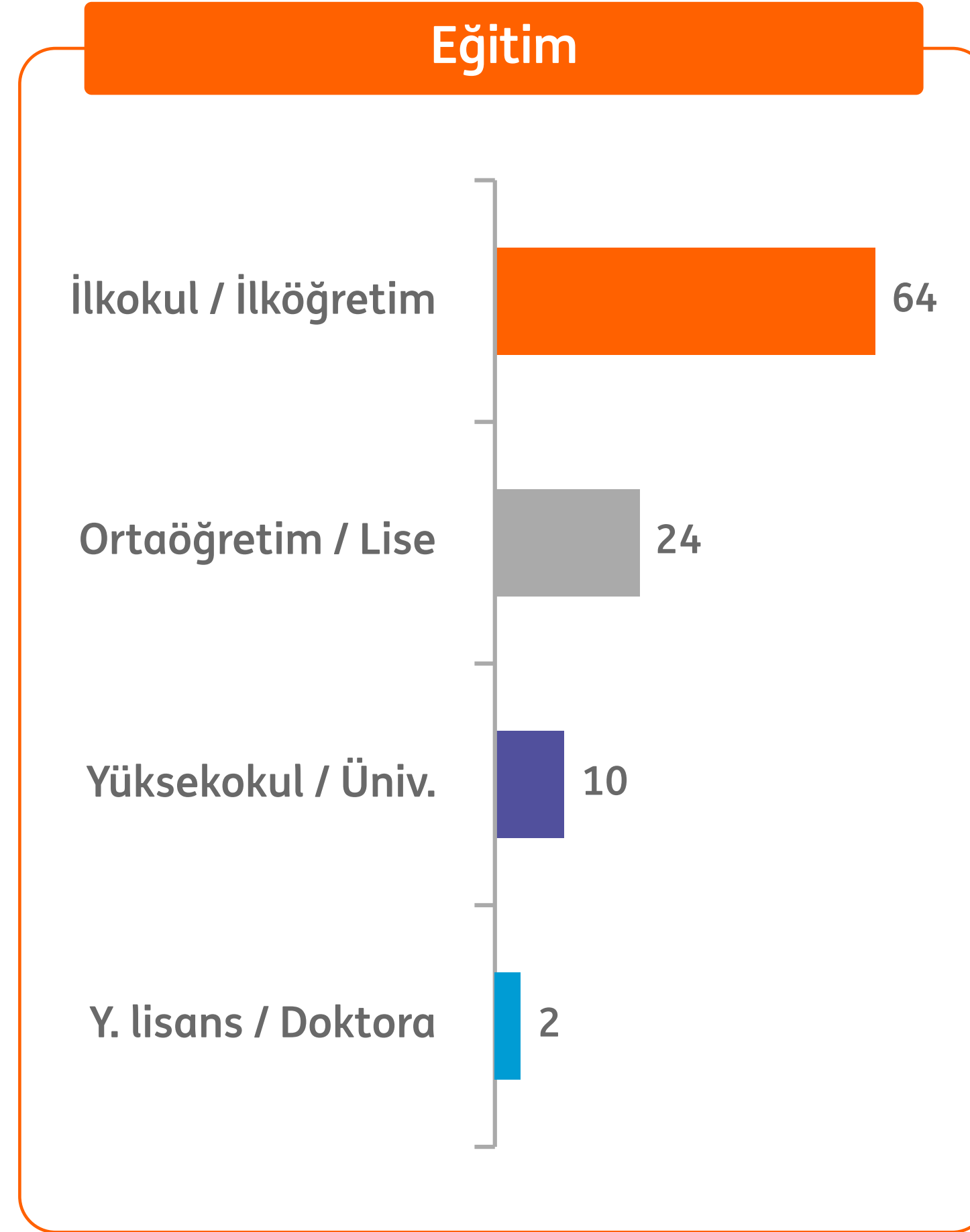
- Bankalarda duran TL veya döviz cinsinden vadeli hesaplar
- Bankalarda ve/veya aracı kurumlarda duran hisse senedi, hazine bonosu, devlet tahvili gibi menkul değerlerin parasal tutarı
- Bankalarda duran yatırım hesapları ve katılım fonları
- Bireysel emeklilik fonları
- Bankalarda vadesiz hesapta / likit fonda TL veya döviz cinsinden duran miktarın o ay içinde harcanmayan/harcanmayacak bölümü
- Cüzdan, kasa, yastık altında duran paranın (döviz, altın dahil) o ay içinde harcanmayan/harcanmayacak bölümü

Araştırmaya katılanlara, bu tanıma uygun olarak tasarrufları olup olmadığı soruluyor.

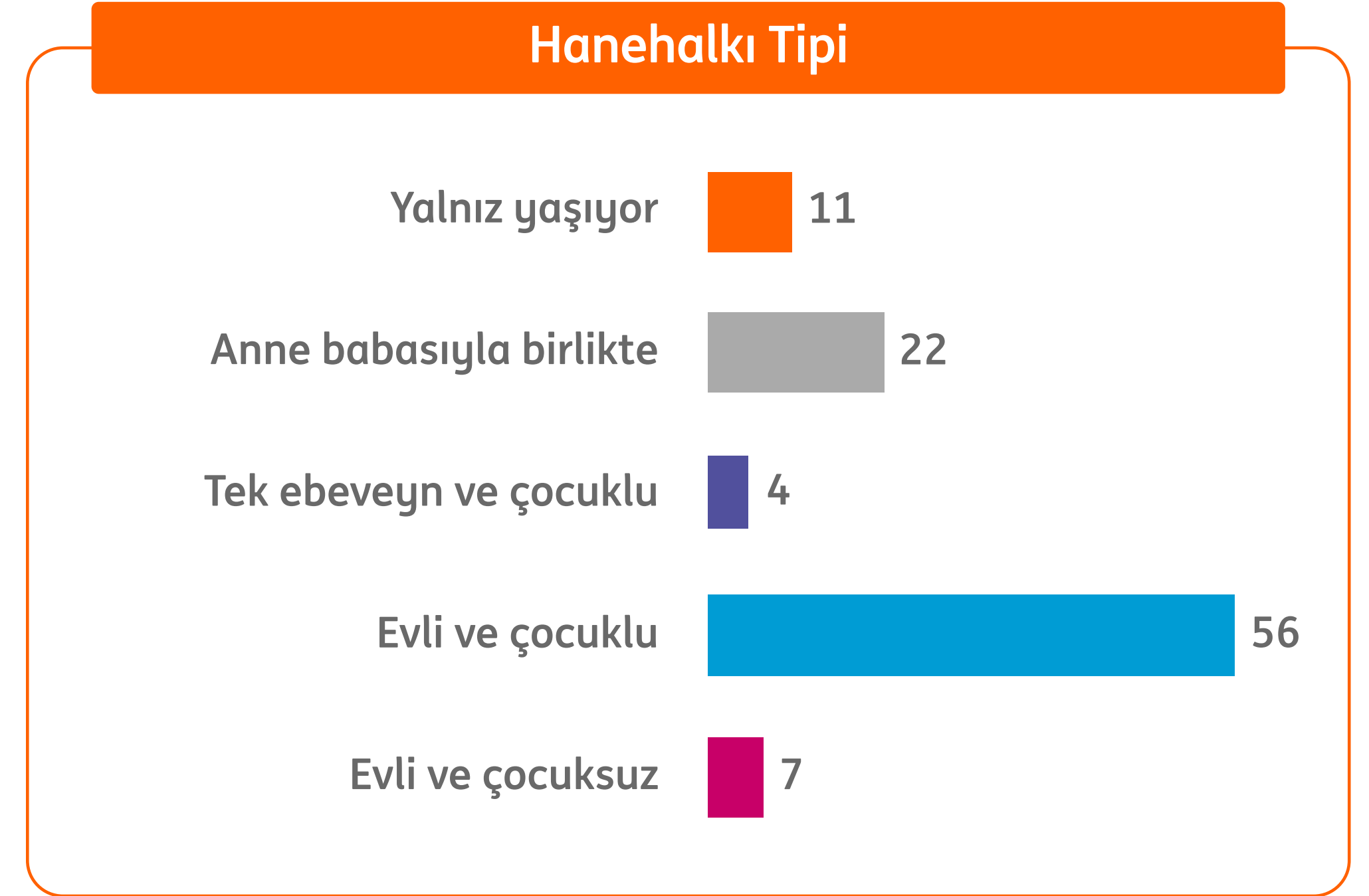
Demografik Bilgiler – 2023 / 1. Çeyrek

Baz: 2403

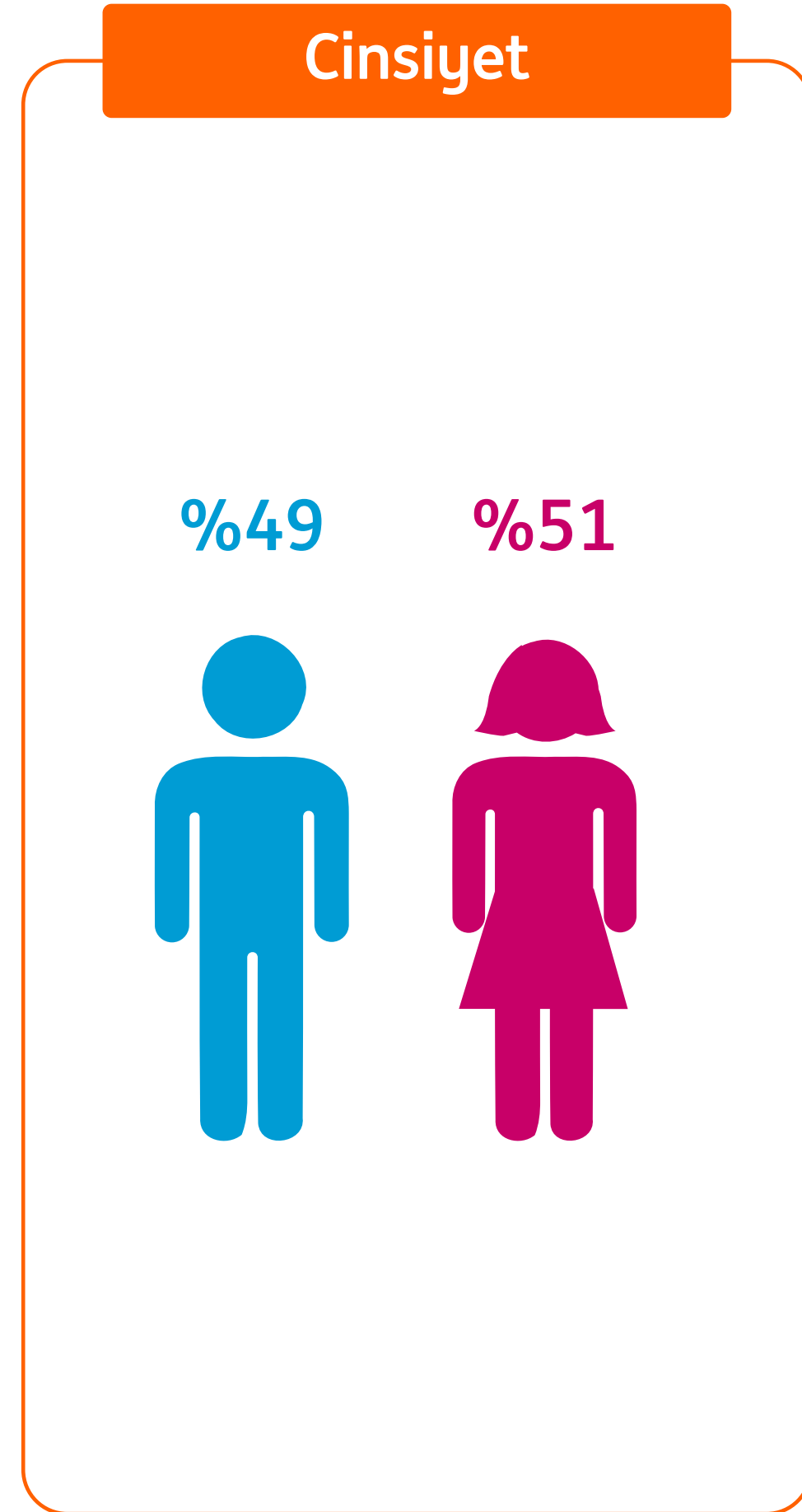
Baz: 2403

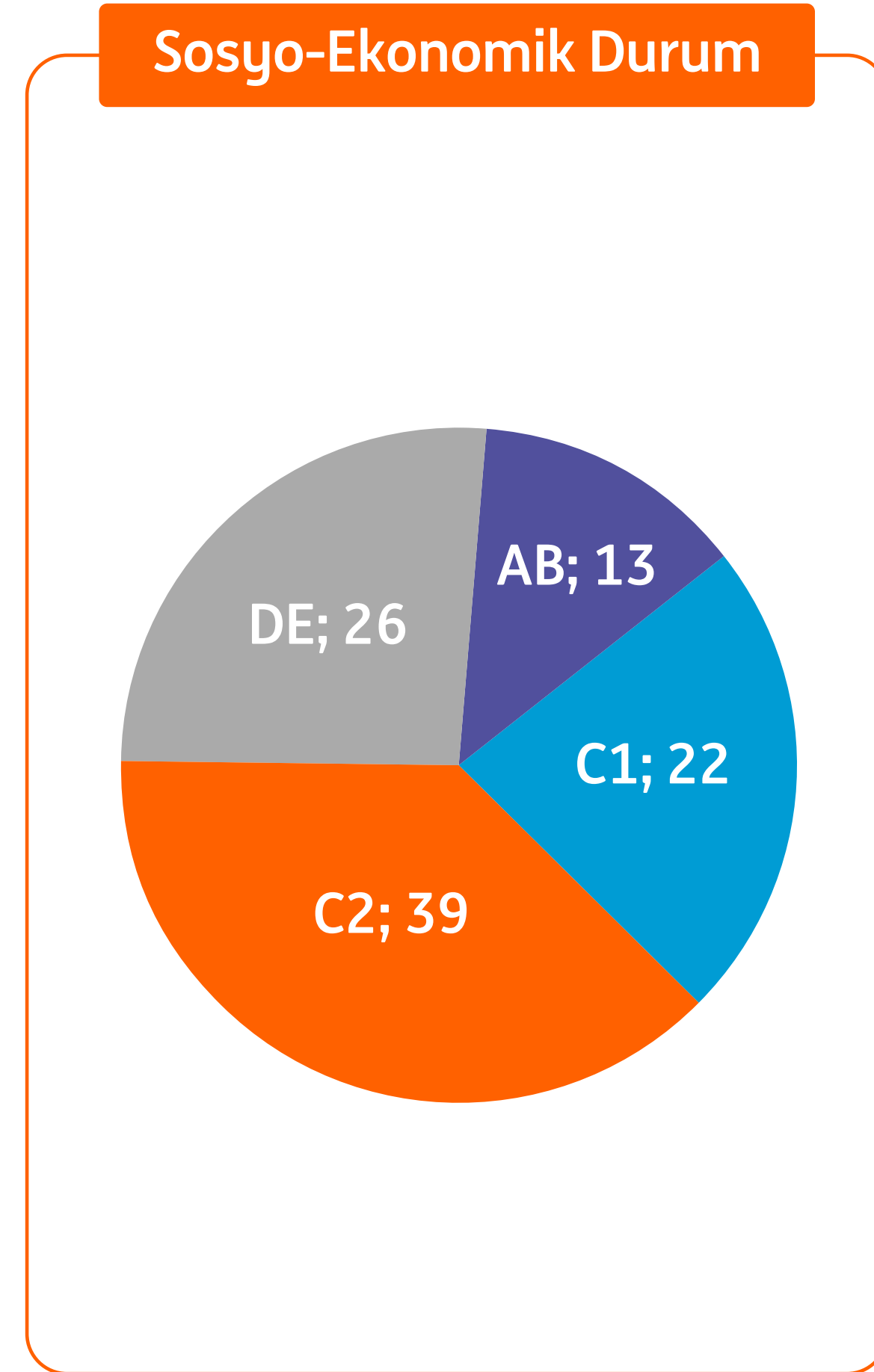
Baz: 2403

Çocuklu oranı: %60
Ortalama çocuk sayısı: 2,52

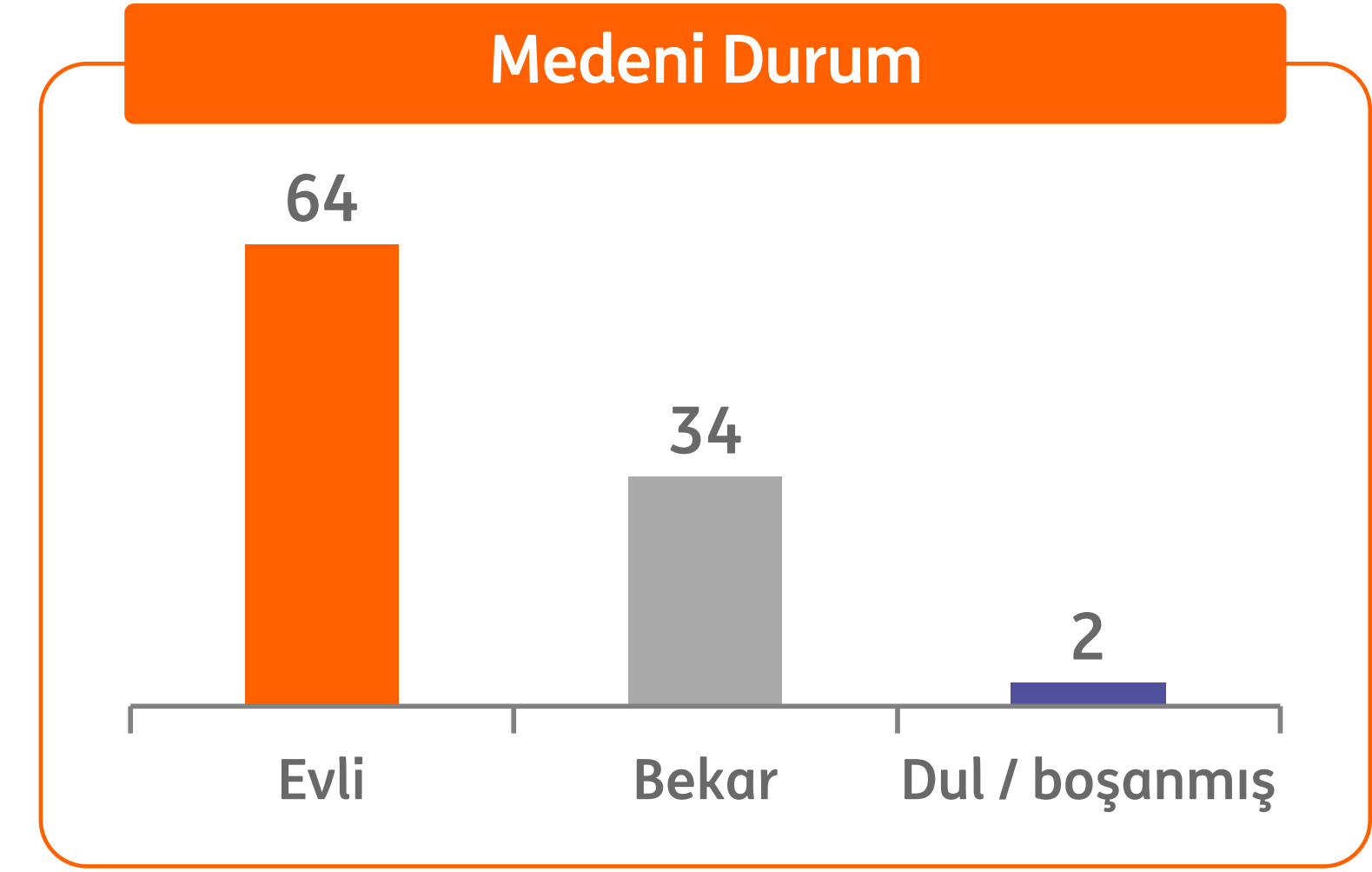
Demografik Bilgiler – 2023 / 1. Çeyrek

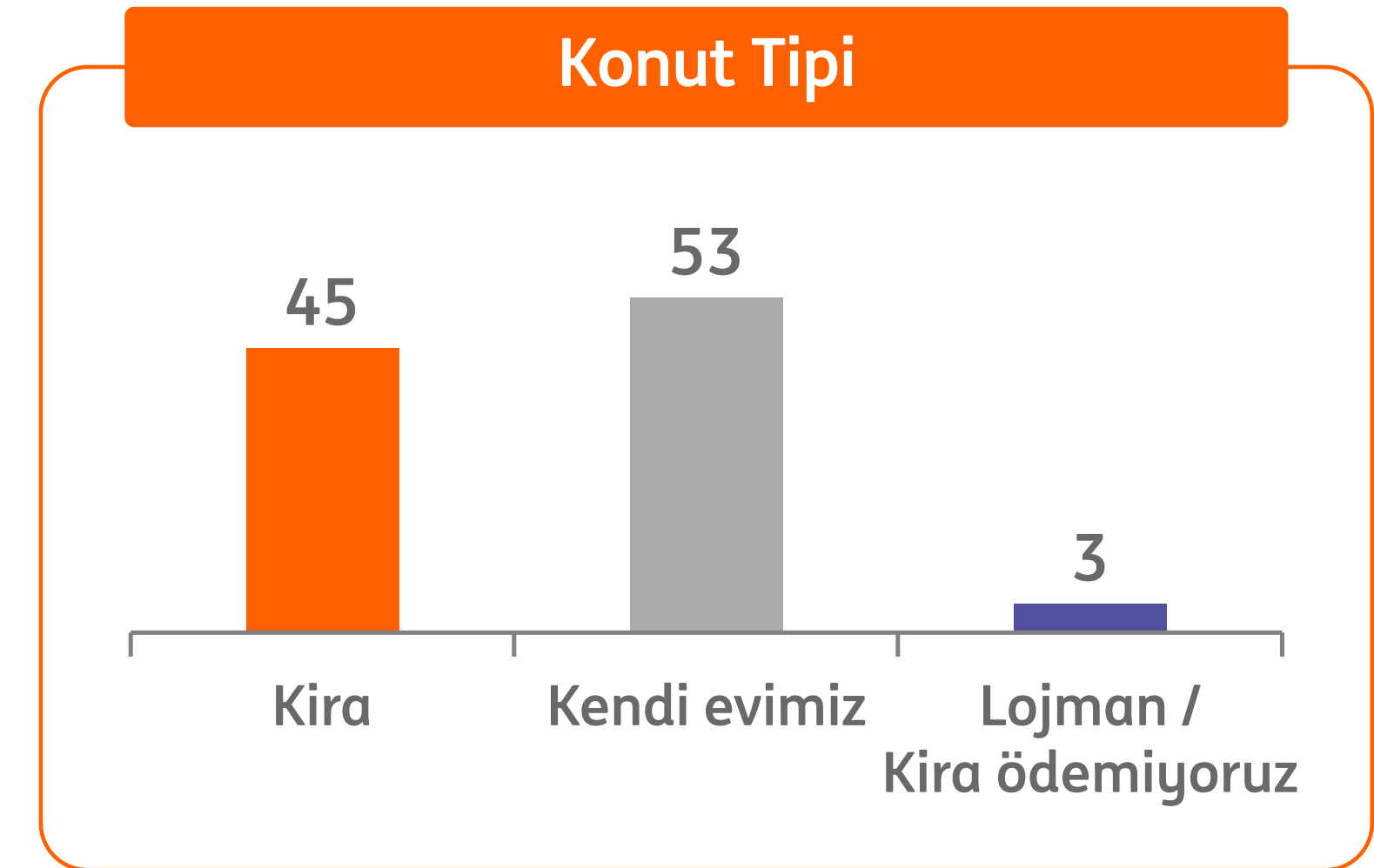
Baz: 2403

Baz: 2403

Baz: 2403

Baz: 2403

sen hayatını yaşa